

การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิต ระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

พระธีรวัฒน์ อ้นเต้ง¹

วันที่รับบทความ: 10 เมษายน 2566

วันแก้ไขบทความ: 24 พฤษภาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ: 29 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้ทำการศึกษากิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งการศึกษาได้ประเด็นหลักสำคัญในการนำเสนอ ดังนี้ (1) แนวทางการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษา (2) การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (3) การพัฒนานิสิตนักศึกษาการบูรณาการทักษะวิชาชีพและทักษะคนและสังคม (4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย (5) กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ การมีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะกาย สุขภาวะจิต สุขภาวะสังคม และสุขภาวะปัญญา กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ดังนี้ (1) กิจกรรมด้านวิชาการ (2) กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ (3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ (4) กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย (5) กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี (6) กิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที

คำสำคัญ: การบริหารนิสิตนักศึกษา; การพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา; คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

¹นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: mcu60.teerawat@gmail.com

Management of Student Affairs of Higher Education Institutions in Terms of Student Development Activities According to Desirable Characteristics

Phra Teerawat Oanteng¹

Received: 10 April 2023
Revised: 24 May 2023
Accepted: 29 August 2023

Abstract

This article has studied higher education student development activities according to desirable characteristics, which the study has the main issues presented as follows: (1) Guidelines for student affairs administration (2) Holistic student development (3) Student development integrating vocational skills, human and social skills (4) Desirable characteristics of Thai graduates (5) Higher education student development activities according to desirable characteristics.

Management of student affairs of higher education institutions in terms of activities for developing students at the higher education level according to desirable characteristics should consist of good health in all 4 aspects, namely; physical health, mental health, social health, and intellectual health. Higher education student development activities according to desirable characteristics consist of 6 aspects as follows: (1) Academic activities (2) Self-disciplined and responsibility activities (3) Service activities (4) Physical health activities (5) Aesthetic aspects activities, both in art and music (6) Gratitude activities

Keywords: Student Administration; Higher Education Student Development; Desirable Characteristics

Type of Article: Academic Article

---

¹Student, Master of Education, Faculty of Education ,Chulalongkorn University.

Faculty of Education , Phayathai Road, Wangmai, Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand

Corresponding Author Email: mcu60.teerawat@gmail.com

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา ในการพัฒนาศักยภาพ นิสิตนักศึกษาและงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีคุณภาพและ สมรรถนะในการแข่งขันทั้งตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศได้รวมไปจนถึงการดำเนินการพัฒนา ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงริเริ่มให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา จากหลักการเหตุผลและความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา เพื่อตอบสนอง ความท้าทายและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แนวโน้มของโลกอนาคตที่ไม่มีวันหยุดยั้ง และสังคมที่มีพลวัตสูง รวมทั้งสามารถพัฒนาและยกระดับสมรรถนะ และขีดความสามารถของนิสิต นักศึกษาในการแข่งขันในประชาคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนิสิตนักศึกษาที่สำคัญต่อการพัฒนานิสิตเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเป็นการให้โอกาสแก่นิสิตนักศึกษามีส่วนในการแสดงความสามารถ การตัดสินใจในการทำงาน การปรับบุคลิกภาพ และการรู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีในสังคม กิจกรรมนิสิตนักศึกษาในบางสถาบัน ถือว่า เป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร จึงไม่มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับหลักสูตรแต่ประการใด บางสถาบันถือว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษา คือ กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา เพื่อนิสิตด้วยเหตุนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้น จึงเกิดขึ้นโดย การกระทำตามแบบอย่างที่ไม่ผู้อื่นทำโดยไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของกิจกรรมนิสิต (สโสมสรณ์ศึกษา คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553)

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการบริหารกิจการนิสิต

ทักษะในด้านต่าง ๆ แห่งอนาคตได้ถูกนำเข้าสู่ระบบการศึกษาในหลายประเทศทั่วโลก โดยการศึกษา นั้นต้องยึดหลักความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หลักประชาธิปไตย และสิทธิของบุคคลในสังคมที่สามารถแสดงออก และทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์เพื่อความเป็นพลเมืองของสังคม ประเทศและสังคมโลก การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งและต้องมีความสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมพันธกิจและค่านิยมหลักของมหาวิทยาลัย เพื่อบ่มุ้ให้นิสิตนักศึกษาเกิดคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยใช้แผนการปฏิบัติการด้านกิจการนิสิตนักศึกษา แผนกิจกรรมประจำปี ผู้บริหาร คณะกรรมการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่และระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยเน้น แผนยุทธศาสตร์ด้านกิจการนิสิตนักศึกษาหรือแผนการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา และการดำเนินการ ภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ในการผลักดันให้การพัฒนางานกิจการนักศึกษาเกิดความเป็น รูปธรรม (สุรตนา มีขำ และวุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์, 2555) ซึ่งการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเสมือนแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนานักศึกษาร่วมกันระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาอาศัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นแนวทางหลัก ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาหากนิสิตนักศึกษารายใดมีปัญหา ก็จะมีระบบช่วยจัดการปัญหาเป็นราย ๆ ไป นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมทักษะชีวิต แต่การจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนา นิสิตนักศึกษายังมีลักษณะไม่เป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ผลของการพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงไม่ สมบูรณ์อย่างแท้จริง กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถ เห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามความคาดหวังเต็มที่ การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Olistic Approach) จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น

การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวทางแบบองค์รวมนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นวิธีการพัฒนา นิสิต นักศึกษาให้เติบโต ก้าวหน้า หรือการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของตน โดยการมุ่ง สู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยวิธีการแบบองค์รวมที่ครอบคลุมสี่มิติของสภาพแวดล้อมที่ดี ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ที่ทำให้มองภาพใหญ่หรือภาพรวมได้ (LeCluyse, 2015) ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การมีทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ซึ่งจำเป็นต้องสร้างขึ้นตามแนวทางแบบองค์รวม ประกอบไปด้วยมิติหลัก 4 มิติ ดังนี้

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 1 : ภาวะผู้นำของสถาบัน (Institutional Leadership)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า ผู้นำสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ สภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และทีม ผู้บริหาร ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร และแสดงการสนับสนุนการสร้างความสำเร็จให้แก่นิสิตนักศึกษา โดย การวางรากฐานให้ทุกส่วนในสถาบันอุดมศึกษาตระหนักและมีส่วนร่วม ซึ่งอาจอาศัยการจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาสู่ความสำเร็จ โดยมีการกำหนด “ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา” ไว้อย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีความโดดเด่นจะต้องให้ ทุกส่วนทุกกลุ่มร่วมมือกันและร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา

ในการสร้างและรักษาความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนของผู้บริหารทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสูง และถ่ายทอดไปสู่ผู้บริหารรองลงไปจนถึง ผู้นำระดับล่างสุด ไม่ว่าจะเป็นระดับคณะ สาขาวิชา ภาควิชา จนถึงอาจารย์และบุคลากรที่ปฏิบัติเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการใกล้ชิดกับนิสิตนักศึกษามากที่สุด สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้เกิดการ รวมพลังที่เข้มแข็งในการสนับสนุน ส่งเสริม และมีความผูกพันต่อความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร เทคโนโลยี และเครื่องมือต่าง ๆ ให้ สอดคล้องและเหมาะสม

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 2 : วัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา (Success-Oriented Culture : SoC) ได้แก่ ทศนคติ และการพูดคุยของอาจารย์และบุคลากรเกี่ยวกับการจัดให้มีกิจกรรมและ โครงการที่มุ่งพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ภายใต้วัฒนธรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาและมีการพัฒนาบุคลากรให้เติบโตในงานพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา บุคลากรแต่ละคนมีความเข้าใจและ เห็นคุณค่าบทบาทหน้าที่การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนี้ วัฒนธรรมมุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาที่มีหน่วยงานรองรับ จะมีการจัดทำ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา และสามารถถ่ายทอดไปสู่แผนงานโครงการ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ อยู่ภายใต้วัฒนธรรมมุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ทำให้อาจารย์และนิสิตศึกษาร่วมกันสร้างสรรค์วิธีการ เรียนการสอนในชั้นเรียน (Engagement) จนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่คุ้นเคยของอาจารย์ บุคลากร และนิสิต นักศึกษา และมีการถ่ายทอดสื่อสารไปทั่วสถาบันจนกลายเป็นวิถีชีวิตของมหาวิทยาลัย

ปัญหาที่นิสิตนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานิสิต นักศึกษา ก็เนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากมีวัฒนธรรมแบบเดิม ๆ ที่ใช้เวลาในห้องเรียนไปกับการ ถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์ไปสู่นิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านวิชาการ และทักษะ วิชาชีพ (Hard Skills) เป็นหลัก ในขณะที่ความสำเร็จของนิสิตศึกษานั้นจะต้องมีทั้งทักษะวิชาชีพ และวิชา คนและสังคม (Soft Skills) ซึ่งจำเป็นต้องให้อาจารย์ บุคลากร นิสิตนักศึกษา และผู้บริหารตระหนักและเข้าใจ ถึงองค์ประกอบของความสำเร็จนี้

นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีระบบวัดและประเมินความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาเพื่อนำไปใช้ ประกอบการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาโดยปกติแล้ว อาจารย์จะเป็นผู้ประเมินนิสิตนักศึกษาตามปัจจัยความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Factors) ได้แก่ ความคิด (Thinking) ความเข้าใจ (Understanding) การเรียนรู้ (Learning) ความจำ (Memory) ความตั้งใจ (Attention) และการ แก้ปัญหา (Problem-Solving) ซึ่งเป็นตามวัฒนธรรมที่มุ่งความรู้ความเข้าใจ ที่เป็นทักษะแบบ Hard Skills การที่สถาบันอุดมศึกษาสร้างวัฒนธรรมมุ่งความสำเร็จ หรือ SoC ก็จะต้องสร้างและวัดปัจจัยที่นอกเหนือ ความรู้ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) ได้แก่ ความรับผิดชอบของตนเอง (Personal Responsibility) การจูงใจตนเอง (Selfmotivation) การจัดการตนเอง (Self-Management) การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence) การตระหนักตนเอง (Self-Awareness) การศึกษาตลอดชีวิต (Life-Long Learning) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) การใช้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

มิตินความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 3 : การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (Student Learning)

วิวัฒนาการของสังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อและวิธีการสอนที่มีความแตกต่างหลากหลายมาก ผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่มุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ (Bonwell & Eison, 1991) ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือ (1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการธรรมชาติของมนุษย์ และ (2) บุคคลมีแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyer & Jones, 1993) โดยบทบาทผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนจากผู้รับความรู้ (Receiver) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-Creators) (Felder & Brent, 1996)

สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถหลีกเลี่ยงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ได้ เช่น สังคมออนไลน์การลงทุนและสร้างระบบการเรียนแบบ Active Learning กลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การเตรียมการให้พร้อมจะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา โดยอาจมีการจัดทำเป็นระยะ (Phase) ต่าง ๆ ให้นิสิตนักศึกษาได้ใช้ตามระยะต่าง ๆ ของระบบ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ตลอดจนการเตรียมและสร้างความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีแก่นิสิต นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการวางระบบการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาการใช้งานขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

มิตินความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 4 : ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา (Student Engagement)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันของนิสิตนักศึกษามีมานานและได้รับการทดสอบและพิสูจน์มาแล้วจำนวนมาก ในความเป็นจริงแล้ว หากนิสิตนักศึกษาไม่มีความผูกพันและความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จจากการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาความผูกพันของนิสิตนักศึกษากับสถาบันการศึกษาของตนจึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา ฉะนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการติดตาม และการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา

จุดมุ่งหมายสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ไม่เพียงแต่การสำเร็จการศึกษาและได้รับวุฒิตามปริญญาบัตรเท่านั้น ปัจจัยความสำเร็จอื่น ๆ ก็มีความสำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมายในการประกอบอาชีพการงาน หรือกระทั่งจุดมุ่งหมายในการฝึกงาน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สถาบันอุดมศึกษาควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือในการปรับหรือเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษาที่อาจปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

องค์ประกอบที่สำคัญของความผูกพันของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ภาควิชาหรือคณะ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและลึกซึ้งระหว่างนิสิตนักศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาของตน หรือระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกันเอง ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา กับอาจารย์ จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนใดชุมชนหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษา และทำให้เกิดความผูกพันขึ้น นอกจากนี้ ยังอาจอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างสรรค์วิธีการ หรือเครื่องมือใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมสร้างความผูกพันที่แน่นแฟ้นได้

การพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านทักษะวิชาชีพ และทักษะคนและสังคม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีทั้งทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) มีความสมดุลทั้งการเป็นคนเก่งและเป็นคนดีอย่างเหมาะสม การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีความโดดเด่นในการสร้าง “คนเก่ง” ทางวิชาชีพ (Hard Skills) โดยการเน้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Factors) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เวลาในชั้นเรียนให้ได้ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ความคิด (Thinking)
- (2) ความเข้าใจ (Understanding)
- (3) การเรียนรู้ (Learning)
- (4) ความจำ (Memory)
- (5) ความตั้งใจ (Attention)
- (6) การแก้ปัญหา (Problem-Solving)

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาที่แท้จริง จะต้องอาศัยปัจจัยที่นอกเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) ด้วย ได้แก่

- (1) ความรับผิดชอบของตนเอง (Personal Responsibility)
- (2) การจูงใจตนเอง (Self-Motivation)
- (3) การจัดการตนเอง (Self-Management)
- (4) การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence)
- (5) การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness)
- (6) การศึกษาตลอดชีวิต (Life-Long Learning)
- (7) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)
- (8) การใช้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ของนิสิตนักศึกษาด้วย ให้สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่ดี และสามารถสร้างความสำเร็จของตนเองได้ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมุ่งปัจจัยที่นอกเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) ที่ผสมผสานกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มุ่งการสร้างทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ตาม

สาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษาสังกัด และการผนวกการสร้างทักษะด้านคนและสังคม (Soft Skills) ให้นิสิตนักศึกษาในสังกัดของตน เพื่อให้ได้ทักษะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ทักษะด้านการคิด

- (ก) การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking)
- (ข) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Skill)
- (ค) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

(2) ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

- (ก) การสร้างเครือข่ายงาน (Networking)
- (ข) การทำงานเป็นทีม (Team-Working)
- (ค) ความเก่งด้านธุรกิจ และการทำงานในองค์กร
- (ง) ความขยันหมั่นเพียร (Perseverance)

(3) ทักษะการถามและฟัง

- (ก) ทักษะภาษาต่างประเทศ
- (ข) ทักษะระดับโลก ที่ไม่จำกัดด้วยเขตแดนของประเทศ

จะเห็นได้ว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตามแนวทางข้างต้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะองค์รวม (Holistic) ที่จะต้องอาศัยอาจารย์และบุคลากรที่เข้าใจและมีความสามารถในการบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ทั้งในและนอกชั้นเรียน ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องกำหนดนโยบายและแนวทางการบูรณาการทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศให้ชัดเจน และกำหนดนโยบายส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic) โดยมุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาที่มีทักษะ ทั้งสองด้านอย่างสมดุลเหมาะสม ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงฯ จำเป็นต้องวางระบบการวัดและการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนกำกับให้เป็นไปตามนโยบายข้างต้นรวมทั้งวางระบบการประเมินทักษะทั้งสองด้านของนิสิตนักศึกษา เพื่อติดตามผลสำเร็จของนโยบายในระดับสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ข้างต้น และวางนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาของตนให้ชัดเจนสอดคล้องนโยบายดังกล่าว โดยจะต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์รองรับการดำเนินการตามนโยบายและมุ่งเน้นการดำเนินการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

นันทพงศ์ หมิแหละหมั่น, นรธสรพร เล็กสู่, เฉลิมชาติ เมฆแดง และวัฒนา จินดาวัฒน์ (2563) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย หมายถึง บัณฑิตมีความสุภาพอ่อนน้อมกตัญญูรู้คุณ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีสำนึกรัก ดำรงความเป็นไทย รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต มีลักษณะท่าทางปิยาจาติ

การแต่งกายดี มีมนุษยสัมพันธ์ การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความเข้าใจในวัฒนธรรม มีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1) สุขภาวะกาย (2) สุขภาวะจิต (3) สุขภาวะสังคม และ (4) สุขภาวะปัญญา รวมทั้งบัณฑิตมีวินัย มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบของสังคม เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแบ่งทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

กิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทุกคนใช้เป็นเกณฑ์และเป้าหมายในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตให้เป็นทั้งคนเก่ง คนดีและมีความสุข ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย 6 ด้าน ดังนี้

1. กิจกรรมด้านวิชาการ หมายถึง มุ่งให้บัณฑิต ส่งเสริมการทำงานด้านกิจกรรมวิชาการของคณะสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ได้รับประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ได้แสดงผลงานด้วยความภาคภูมิใจ กิจกรรมตัวอย่าง ได้แก่

1.1 กิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาการของคณะสาขาวิชาต่าง ๆ

1.2 การจัดประชุมสัมมนา เพื่อเผยแพร่แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาให้กับอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับทราบกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม รวมถึงกำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติกิจกรรม เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์ด้วยกัน และระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาที่ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาให้กับนักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน เป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่ดี

1.3 การจัดอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ การติวด้านวิชาการ การเข้าค่ายภาษาต่างประเทศ การจัดค่ายวิทยาศาสตร์การจัดค่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

1.4 กิจกรรมพี่ติวน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน

1.5 กิจกรรมวิชาการเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของนักศึกษา

2. กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ หมายถึง บัณฑิตเป็นคนตรงต่อเวลา มีการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของมหาวิทยาลัย ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบงาน แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ มีสัมมาคารวะและสุภาพเรียบร้อยมีมารยาทในบทบาทต่าง ๆ ได้แก่

2.1 กิจกรรมรู้วินัย เป็นการเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษามีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมเคารพกฎเกณฑ์กติกา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ตลอดจนการตรงต่อเวลา และการแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ รวมทั้งการเสริมสร้างสุขภาพ อนามัยที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและยาเสพติด ตระหนักถึงความปลอดภัยและการดูแลสุขภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามหลัก 5 ส

2.2 กิจกรรมจิตอาสา เสริมสร้างนักศึกษา มีวินัย มีความรับผิดชอบ ให้มีจิตสำนึกสาธารณะ เสียสละ และช่วยเหลือส่วนรวม มีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยและสังคม

2.3 กิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นการพัฒนาศักยภาพผู้นำนักศึกษาเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นในด้านบริหารจัดการด้านวินัยตนเองและร่วมรับผิดชอบต่อสังคม

2.4 กิจกรรมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

2.5 กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (ค่ายนักศึกษาใหม่)

2.6 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

3. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง บัณฑิต มีการบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และร่วมกิจกรรมพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน ได้แก่

3.1 กิจกรรมค่ายอาสาและบำเพ็ญประโยชน์

3.2 กิจกรรมค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3 กิจกรรมทำความสะอาด เพื่อสาธารณะประโยชน์

3.4 กิจกรรมอาสาคุ้มครองผู้บริโภค

3.5 กิจกรรมคลินิกสิ่งแวดล้อม

3.6 กิจกรรมหนุ่มสาวเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม

3.7 กิจกรรมปลูกป่า รักโลกใบนี้

3.8 กิจกรรมจิตอาสาทำความดีเพื่อสังคม

3.9 กิจกรรมจิตอาสาเพื่อท้องถิ่น

4. กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย สุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดีหมายถึง บัณฑิตรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอไม่เสเพลสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา มีความมั่นใจในตัวเองและกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่

4.1 กิจกรรมคลินิกสุขภาพ

4.2 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ 3 ด้าน พัฒนากีฬาเพื่อสุขภาพ พัฒนากีฬาเพื่อมวลชน พัฒนากีฬาเพื่อความบันเทิง

4.3 กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกายประจำปีของนักศึกษา

4.4 กิจกรรมสัปดาห์กีฬาสบาย ๆ

4.5 กิจกรรมกีฬาด้านภัยยาเสพติด

4.6 กิจกรรมกีฬาวทพ

4.7 กิจกรรมกีฬาเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา

4.8 กิจกรรมมหกรรมกีฬากาญจนาภิเษก

4.9 กิจกรรมประกวดเชียร์ลีดเดอร์

4.10 กิจกรรมแอโรบิกและการออกกำลังกาย

5. กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี หมายถึง บัณฑิตสนใจกิจกรรมงานด้านศิลปะ ดนตรีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและกีฬา

5.1 กิจกรรมประกวดแข่งขัน ด้านศิลปวัฒนธรรมไทยดนตรีและการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน (กีฬาฮาเฮ)

5.2 การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุนทรียภาพ

5.3 กิจกรรมสร้างสุนทรียภาพให้กับคนในชุมชน

5.4 กิจกรรมประกวดศิลปะการถ่ายภาพ

6. กิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที หมายถึง บัณฑิต รักเคารพ พ่อแม่ผู้ปกครองและแสดงออกซึ่ง การตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสม ระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ผู้มีคุณและแสดงออกซึ่งการตอบแทน พระคุณอย่างเหมาะสม ประพฤติตนเป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม ได้แก่

6.1 กิจกรรมประเพณีสงกรานต์กตัญญูต่อบุพการี

6.2 กิจกรรมไหว้ครู

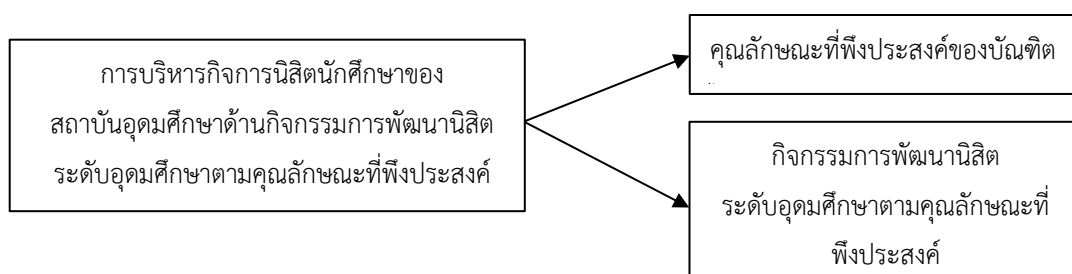
6.3 กิจกรรมประเพณีลอยกระทง

6.4 กิจกรรมการปลูกฝังความกตัญญูกตเวที

6.5 กิจกรรมความกตัญญูกตเวทีต่อสิ่งแวดล้อม

กรอบในการวิเคราะห์

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เขียนนำมาใช้เป็นกรอบในการ วิเคราะห์ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งผลให้ใน ปัจจุบันมีแนวทางหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์หากนิสิตนักศึกษารายใดมี ปัญหา ก็จะมีระบบช่วยจัดการปัญหาเป็นราย ๆ ไป นอกจากนั้น สถาบันอุดมศึกษายังจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริม

ทักษะชีวิต แต่การจัดกิจกรรม หรือโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษายังมีลักษณะไม่เป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ผลของการพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงไม่สมบูรณ์อย่างแท้จริง กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามความคาดหวังเต็มที่ การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Approach) จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น

ปัญหาที่นิสิตนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา ก็เนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากมีวัฒนธรรมแบบเดิม ๆ ที่ใช้เวลาในห้องเรียนไปกับการถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์ไปสู่นิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านวิชาการ และทักษะวิชาชีพ (Hard skills) เป็นหลัก ในขณะที่ความสำเร็จของนิสิตศึกษานั้นจะต้องมีทั้งทักษะวิชาชีพ และวิชาคนและสังคม (Soft skills) ซึ่งจำเป็นต้องให้อาจารย์ บุคลากร นิสิตนักศึกษา ในขณะเดียวกันบัณฑิตมีความสุภาพอ่อนน้อมกตัญญูรู้คุณ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์อดทน มีสำนึกรัก ดำรงความเป็นไทย รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้กิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตมีลักษณะท่าทางปียาจาติการแต่งกายดีมีมนุษยสัมพันธ์การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความเข้าใจ ในวัฒนธรรม มีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1) สุขภาวะกาย (2) สุขภาวะจิต (3) สุขภาวะสังคม และ (4) สุขภาวะปัญญา รวมทั้งบัณฑิตมีวินัย มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบของสังคม เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแบ่งทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

กิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ปัจจุบันการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ใช้เป็นเกณฑ์และเป้าหมายในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตให้เป็นทั้งคนเก่ง คนดีและมีความสุข ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา โดยการนำกิจกรรมนิสิตศึกษามาใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เช่น กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี และกิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที

บทสรุป

1. แนวทางการบริหารกิจการนิสิต ต้องยึดหลักความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หลักประชาธิปไตย และสิทธิของบุคคลในสังคม โดยใช้แผนการปฏิบัติการด้านกิจการนิสิตนักศึกษา แผนกิจกรรมประจำปี ผู้บริหาร คณะกรรมการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่และระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยเน้นแผนยุทธศาสตร์ด้านกิจการนิสิตนักศึกษาหรือแผนการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา และการดำเนินการภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ในการผลักดันให้การพัฒนางานกิจการนักศึกษาเกิดความเป็นรูปธรรม

2. การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม ประกอบไปด้วยมิติหลัก 4 มิติ

มิติที่ 1 ภาวะผู้นำของสถาบัน (Institutional Leadership)

มิติที่ 2 วัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture)

มิติที่ 3 การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (Student Learning)

มิติที่ 4 ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา (Student Engagement)

3. การพัฒนานิสิตการบูรณาการทักษะวิชาชีพและทักษะคนและสังคม การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ของนิสิตนักศึกษาด้วย เพื่อให้ได้ทักษะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ทักษะด้านการคิด

(2) ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

(3) ทักษะการถามและฟัง

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย คือ การมีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

(1) สุขภาวะกาย

(2) สุขภาวะจิต

(3) สุขภาวะสังคม

(4) สุขภาวะปัญญา

5. กิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ดังนี้

(1) กิจกรรมด้านวิชาการ

(2) กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ

(3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์

(4) กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย

(5) กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี

(6) กิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ช่วยในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยที่อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้

2. การจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารควรคำนึงถึงการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวทางแบบองค์รวม สถาบันอุดมศึกษาควร

มุ่งเน้นวิธีการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เติบโต ก้าวหน้า เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของ
ตนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นันทพงศ์ หมีแหละหมั่น, นรธสรพร เล็กสู่, เฉลิมชาติ เมฆแดง และวัฒนา จินดาววัฒน์. (2563). การใช้
กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย. *วารสารวิชาการสถาบัน
เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 559-567.
- สโมสรณ์ศึกษาคณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2553). *รายงานประจำปี สโมสรณ์ศึกษา
คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
นักศึกษา. (2562). *ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560-2564)
(พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ผู้แต่ง.
- สุรตนา มีขำ และวุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์. (2555). *แนวทางการพัฒนางานกิจการนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์. การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ครั้งที่ 9 (หน้า 1063-1073). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, นครปฐม,
กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย*
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. The
George Washington University, School of Education and Human Development.
- Felder, R. M., & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy road to student-centered instruction.
College Teaching, 44(2), 43-47.
- LeCluyse, J. (2015). *A holistic approach to student success*. Collegiate Project Services.
- Meyer, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: Strategies for the college classroom*.
Jossey-Bass.